



Väliskomisjon

2018/0356M(NLE)

5.12.2019

ARVAMUS

Esitaja: väliskomisjon

Saaja: rahvusvahelise kaubanduse komisjon

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Vietnami Sotsialistliku Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimise kohta (2018/0356M(NLE))

Arvamuse koostaja: Isabel Wiseler-Lima

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et Euroopa Parlament andis 17. detsembril 2015. aastal nõusoleku¹ sõlmida ELi ja Vietnami vaheline laiahaardeline partnerluse ja koostöö raamleping, milles määratakse kindlaks tulevased suhted ning mille eesmärk on edendada veelgi koostööd üleilmsete ja piirkondlike probleemide lahendamisel; märgib murega, et inimõiguste olukord on riigis pärast partnerlus- ja koostöölepingu jõustumist halvenenud;
2. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendi taotlusest hoolimata ei viinud komisjon ELi ja Vietnami vabakaubanduslepingu kohta läbi inimõigustele avalduva mõju hindamist, mis on vastuolus Euroopa Ombudsmani 2015. aasta otsusega ning ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas võetud kohustustega, ning palub komisjonil sellise hindamise viivitamata läbi viia; juhib tähelepanu asjaolule, et komisjon on võtnud ka kohustuse viia läbi majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju järelhindamine;
3. rõhutab Vietnami strateegilist tähtsust ELi olulise partnerina Kagu-Aasias ja ASEANi riikide hulgas, eelkõige – kuid mitte ainult – seoses kliimamuutuste alaste läbirääkimiste, hea valitsemistava, kestliku arengu, majandusliku ja sotsiaalse progressi ning terrorismivastase võitlusega; rõhutab, et Vietnamist peab saama partner inimõiguste edendamisel ja demokraatlike reformide läbiviimisel; märgib, et Vietnam on 2020. aastal ASEANi eesistujariik; rõhutab vajadust, et EL ja Vietnam järgiksid ja rakendaksid täielikult Pariisi kokkulepet;
4. väljendab heameelt ELi ja Vietnami valitsuse vahelise lepingu üle, millega kehtestatakse raamistik Vietnami osalemiseks ELi kriisiohjamisoperatsioonides, millele kirjutati alla 17. oktoobril 2019; rõhutab, et Vietnamist on saanud teine partnerriik Aasias, kes on ELiga allkirjastanud osalemise raamlepingu; rõhutab, et leping on ELi ja Vietnami vahelistes suhetes oluline samm edasi;
5. tunnustab Vietnami jõupingutusi reformikava elluviimisel, eelkõige vabakaubanduslepingu kestliku arengu peatüki keskkonna ja töötajate õiguste valdkonnas; kutsub Vietnami valitsust üles võtma kõik vajalikud seadusandlikud ja muud meetmed, et tulemuslikult tagada inimõiguste kõrgeimate saavutatavate standardite, muu hulgas keskkonna- ja tööstandardite järgimine ja rakendamine; peab tervitatavaks, et kaheksast ILO põhikonventsioonist on ratifitseeritud kuus: konventsioon nr 29 sunniviisilise töö kohta, nr 100 ja nr 111 diskrimineerimise keelu kohta, nr 138 ja nr 182 laste töö kohta ning viimati konventsioon nr 98 organiseerumisõiguse ja kollektiivläbirääkimiste õiguse kohta; nõuab tungivalt, et Vietnami valitsus ratifitseeriks kiiresti ülejäänud konventsioonid ja rakendaks neid täies ulatuses; nõuab, et kaubanduse ja kestliku arengu peatüki suhtes kohaldatakse tõhusalt jõustatatavat mehhanismi ning nõuab selget, avalikku ja siduvat ajakava ILO konventsiooni nr 87 (ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse kohta) ja

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0467.

konventsiooni nr 105 (sunniviisilise töö kaotamise kohta) ratifitseerimiseks;

6. on jätkuvalt mures inimõiguste rikkumiste pärast Vietnamis, sealhulgas poliitiliste aktivistide, ajakirjanike, blogijate, teisitimõtlejate ja inimõiguste kaitsjate süüdimõistmise, poliitilise hirmutamise, sekkuva jälgimise, ahistamise, ründamise, inimröövide ja ebaõiglaste kohtuprotsesside pärast, samuti usuvabaduse ning väljendus- ja ühinemisvabaduse piiramise ning surmanuhtluse kohaldamise pärast; kutsub Vietnami üles kehtestama surmanuhtlusele moratooriumi ja võtma viivitamata samme surmanuhtluse kaotamise suunas; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kinnipeetavate poliitvangide ja ajakirjanike, blogijate, inimõiguste ja töötajate õiguste eest võitlejate ning usu- ja keskkonnaaktivistide arv on viimastel aastatel suurenenud; nõuab, et vabastataks kõik isikud, kes on kinni peetud pelgalt sõnavabaduse kasutamise eest, ning et loobutaks kõigist nende vastu esitatud süüdistustest;
7. rõhutab, et inimõigused on vabakaubanduslepingu kaubanduse ja kestliku arengu peatüki nurgakivi; tunneb muret selle pärast, et vabakaubandusleping keskendub üksnes piiratud hulgale õigustele, peamiselt ILO põhikonventsioonidele; nõuab seetõttu, et inimõigused kaasataks terviklikumalt koos nende tulemuslikku jõustamist tagava mehhanismiga; nõuab lepingu mõju korrapärast sõltumatut hindamist;
8. kutsub Vietnami üles rakendama viimase inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise käigus tehtud soovitusi; kutsub Vietnami ametivõime üles viima riigi õigusaktid kooskõlla rahvusvaheliste inimõiguste standardite ja kohustustega, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga, millega Vietnam on ühinenud, eelkõige vaadates läbi oma karistusseadustiku, küberturvalisuse seaduse ning usku ja veendumust käsitleva seaduse; kutsub Vietnami valitsust üles viima avalikke kogunemisi ja meeleavaldusi reguleerivad õigusaktid vastavusse kogunemis- ja ühinemisvabaduse õigustega;
9. rõhutab, et vabakaubanduslepingu artikkel 13 hõlmab koostööl põhinevat lähenemisviisi, mis rajaneb ühistel väärtustel ja huvidel, võttes arvesse erinevusi lepinguosaliste arengutasemes; tunneb heameelt võimaluse üle lahendada artikli 13 kohaldamisalasse kuuluvad kaubanduse ja kestliku arengu küsimused kõigepealt kaubanduse ja kestliku arengu komitees toimuva mõttevahetuse käigus; peab kahetsusväärseks, et juhul, kui selliseid küsimusi ei lahendata, võib teine mehhanism, mis võimaldab lepinguosalisel taotleda sõltumatu eksperdikomisjoni moodustamist, jääda sõltuvaks lepinguosaliste endi menetlustest ja nende valmisolekust seda kasutada; nõuab, et EL ja Vietnam looksid sõltumatu inimõiguste järelevalvemehhanismi ja sõltumatu kaebuste lahendamise mehhanismi, mis pakuks mõjutatud kodanikele ja kohalikele sidusrühmadele tõhusat õiguskaitsevahendit ning annaks vahendi, mille abil käsitleda võimalikku negatiivset mõju inimõigustele, eelkõige kohaldades kaubanduse ja kestliku arengu peatüki suhtes riikidevahelist vaidluste lahendamise mehhanismi;
10. rõhutab, et vabakaubandusleping loob institutsioonilise ja õiguslikult siduva seose partnerlus- ja koostöölepinguga; juhib tähelepanu asjaolule, et partnerlus- ja koostöölepingu artikkel 1 sisaldab standardset inimõiguste klauslit, mis võib kaasa tuua asjakohased meetmed, sealhulgas viimase abinõuna partnerlus- ja koostöölepingu või selle osade viivitamatu peatamise; tuletab meelde, et Euroopa Ombudsman leidis ELi ja Vietnami vahelist vabakaubanduslepingut käsitlevas juhtumis 1409/2014/MHZ, et ELi

ja Vietnami vahelise vabakaubanduslepingu preambul ja muud traditsioonilised vahendid, nagu partnerlus- ja koostöölepingu olulise osa klausel ning inimõigustealane dialoog, ei ole piisavad, et tagada ELi kohustuste nõuetekohane täitmine, eriti kui kolmanda riigi õigusaktid ei ole kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega; nõuab, et loodaks mehhanism inimõiguste klausli rakendamise jälgimiseks korrapärase hindamise alusel ja kehtestataks menetlus, milles sätestatakse lepingu rikkumisega kaasnevad selged ja usutavad tagajärjed;

11. märgib murega, et Vietnami sõltumatut kodanikuühiskonda on karmilt represseeritud ning paljud selle esindajad tegutsevad tagakiusamis- ja kättemaksuhirmu tõttu põranda all; ergutab komisjoni suurendama tehnilist abi ja kättesaadavaid rahalisi vahendeid Vietnami sõltumatu kodanikuühiskonna arendamiseks, et toetada riiki rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustuste täitmisel ja vabakaubanduslepingu artikli 13 nõuetekohase rakendamise järelevalvel; kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükis ette nähtud sisenõuanderühmadesse kuuluksid tõeliselt sõltumatud kodanikuühiskonna esindajad, ning täpsustama mehhanisme, millega tagatakse, et nad saavad nõuetekohaselt ja ohutult täita oma rolli vabakaubanduslepingu rakendamise kontrollimisel, kartmata kättemaksu;
12. rõhutab, et Euroopa Parlament ja selle pädev parlamentidevaheline delegatsioon peavad tähelepanelikult jälgima arenguid Vietnami ja vabakaubanduslepingu kõikide osade rakendamist, et oleks võimalik reageerida kohapealsetele arengutele; kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles tegema tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga igaaastaste inimõigustealaste dialoogide ja nendega seotud ülevaadete ettevalmistamisel ning Vietnami käsitleva ELi inimõigustealase riigistrateegia ajakohastamisel;
13. on kindlalt veendunud, et Vietnami on vaja parandada õigusriiki, head valitsemistava, säästvat arengut ja inimõiguste austamist;
14. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles esitama Euroopa Parlamendile ametliku aruande Vietnami võetud kohustuste kohta teha edusamme mitmetes inimõigustega seotud küsimustes, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2015. aasta resolutsioonis²;
15. on seisukohal, et lepingule tuleks anda nõusolek üksnes juhul, kui Vietnami ametivõimud vabastavad oma poliitvangid; rõhutab vajadust võtta endale kohustus järgida komisjoniga kokku lepitud selget ajakava tõhusate seadusandlike ja muude kui seadusandlike meetmete võtmiseks, et lahendada käesolevas resolutsioonis tõstatatud probleemid; kutsub komisjoni üles nende probleemidega tegelema.

² Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2015. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Vietnami Sotsialistliku Vabariigi vahelise laiahaardelise partnerluse ja koostöö raamlepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT C 399, 24.11.2017, lk 141).

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Euroopa Liidu ja Vietnami Sotsialistliku Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimine	
Viited	2018/0356M(NLE)	
Vastutav komisjon	INTA	
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	AFET 24.10.2019	
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Isabel Wiseler-Lima 30.9.2019	
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	14.10.2019	2.12.2019
Vastuvõtmise kuupäev	4.12.2019	
Lõpphääletuse tulemus	+: 47 -: 7 0: 8	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Traian Băsescu, Phil Bennion, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gina Dowding, Tanja Fajon, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Nathalie Loiseau, Jaak Madison, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Javier Nart, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Diana Riba i Giner, Catherine Rowett, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Radosław Sikorski, Sergei Stanishev, Hermann Tertsch, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Irina Von Wiese, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Andrea Cozzolino, Arnaud Danjean, Loucas Fourlas, Jytte Guteland, Andrzej Halicki, Martin Horwood, Katrin Langensiepen, Hannah Neumann, Juozas Olekas, Kris Peeters, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Javier Zarzalejos, Bernhard Zimmnick	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Heidi Hautala, Gilles Lebreton, Geoffrey Van Orden	

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

47	+
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Arnaud Danjean, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Kris Peeters, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
RENEW	Phil Bennion, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Martin Horwood, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, Irina Von Wiese
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Andrea Cozzolino, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Jytte Guteland, Sven Mikser, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Sergei Stanishev
VERTS/ALE	Gina Dowding, Heidi Hautala, Katrin Langensiepen, Hannah Neumann, Diana Riba i Giner, Catherine Rowett, Viola Von Cramon-Taubadel

7	-
ECR	Bert-Jan Ruissen, Jacek Saryusz-Wolski, Geoffrey Van Orden, Witold Jan Waszczykowski
GUE/NGL	Mick Wallace
ID	Gilles Lebreton, Thierry Mariani

8	0
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
GUE/NGL	Giorgos Georgiou, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
ID	Susanna Ceccardi, Jaak Madison, Bernhard Zimniok

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu